

1. Zasada rzetelności

1. Dane osobowe muszą być:

a) **przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą** („zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość”);

Art. 5 ust. 1 lit a Komentarz II

Przetwarzanie danych osobowych w sposób rzetelny to przetwarzanie w taki sposób, że osoba, której dane dotyczą wie, że dotyczące jej dane są przetwarzane przez danego ADO.

- art. 5 ust. 1 lit. a RODO nakłada na ADO obowiązek przetwarzania danych osobowych w sposób rzetelny, czyli tak by osoba, której dane dotyczą wiedziała że dany ADO je przetwarza.

- jednocześnie art. 5 ust. 1 lit. a RODO ustanawia uprawnienie, które przysługuje każdej osobie której dane dotyczą, polegające na tym, że osoba której dane dotyczą ma prawo wiedzieć, że dotyczące jej dane osobowe są przetwarzane przez danego ADO.

2. Art. 5 ust. 1 lit. a. Analiza II.

Ze słów wytluszczonych: „1. **Dane osobowe muszą być:**

a) **przetwarzane** zgodnie z prawem, **rzetelnie** i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą („zgodność z prawem, **rzetelność** i przejrzystość”);” wynika, że przepis stanowi o zasadzie rzetelności.

Znaczenie tej zasady nie jest niestety proste do ustalenia. Treść zasady przejrzystości Można poznać analizując różnicowo Mot. 58 Pre. RODO i Mot. 60 Pre. RODO.

Motyw 60 Pre. RODO stanowi: „Zasady **rzetelnego i przejrzystego** przetwarzania wymagają, by osoba, której dane dotyczą, była informowana o prowadzeniu operacji przetwarzania i o jej celach. (...)”.

Motyw 58 Pre. RODO stanowi: „Zasada **przejrzystości** wymaga, by wszelkie informacje kierowane do ogółu społeczeństwa lub osoby, której dane dotyczą, były zwięzłe, łatwo dostępne i zrozumiałe, by były formułowane jasnym i prostym językiem, a w stosownych przypadkach, dodatkowo wizualizowane (...)”.

Art. 12 RODO nosi tytuł: „Przejrzyste informowanie i przejrzysta komunikacja oraz tryb wykonywania praw przez osobę, której dane dotyczą”. Art. 12 odsyła do art. 13 RODO i do art. 14 RODO. W art. 13 RODO i w art. 14 RODO opisano dokładnie jakie informacje i w jakich okolicznościach należy udostępniać. Motyw 58 Pre. RODO zawiera swoisty postulat dotyczący tego jak należy rozumieć zasadę przejrzystości, zaś w art. 12 RODO, w art. 13 RODO i w art. 14 RODO została ona sprecyzowana. Można zatem utożsamić realizację zasady przejrzystości z realizacją art. 12 RODO, art. 13 i art. 14 RODO. Zasady rzetelności i przejrzystości traktowane razem, statuują obowiązek informowania osoby, której dane dotyczą o prowadzeniu operacji przetwarzania i o jej celach. Z zasady przejrzystości wynika obowiązek informowania w sposób zwięzły, łatwo dostępny, zrozumiały. Jednocześnie obowiązki wynikające z art. 12 RODO, art. 13 RODO i art. 14 RODO konsumują obowiązek informowania o prowadzeniu operacji i jej celach w sposób w sposób zwięzły, łatwo dostępny, zrozumiały. Skoro z zasady przejrzystości wynika dokładnie o czym i jak należy informować, to postaje pytanie, co wynika z zasady rzetelności. Wydaje się, że z zasady rzetelności wynika sam obowiązek informowania o prowadzeniu operacji przetwarzania i o jej celach. Zasada przejrzystości ten obowiązek precyzuje, ale zasada rzetelności go

ustanawia. Można zatem powiedzieć, że z zasady rzetelności wynika, że należy informować a z zasady przejrzystości wynika jak i o czym należy informować.

Przetwarzanie danych osobowych w sposób rzetelny to przetwarzanie w taki sposób, że osoba, której dane dotyczą wie, że dotyczące jej dane są przetwarzane przez danego ADO. Co ciekawe informowanie o fakcie przetwarzania danych P. Fajgielski łączy w swoim Komentarzu z przejrzystością przetwarzania.¹

Możliwa jest też inna interpretacja rozumienia rzetelności, nie zgadzam się z nią, nie widzę jednak powodu by jej nie prezentować. Jest to szersze rozumienie zasady rzetelności. Oscyluje ono wokół przyjęcia, że przetwarzanie danych w sposób rzetelny to przetwarzanie danych w sposób, który już na gruncie językowym kojarzy się ze znaczeniem słów: „rzetelny, rzetelność. Ciekawe i oparte na (częściowo nieaktualnych) przykładach są rozważania M. Krzysztofka,² jednak trudno jest odnaleźć u tego autora jakąś spójną definicję rzetelności przetwarzania danych. Rzetelność jest utożsamiona z uczciwością w Komentarzu P. Litwińskiego, P. Barty i M. Kaweckiego, acz trzeba przyznać, że autorzy ci piszą, że rzetelność jedynie bywa rozumiana jako: „(...) nakaz przetwarzania danych osobowych zgodnie z regułami uczciwości, rozumianymi jako poszanowanie interesów osób, których dane dotyczą, i nie wykorzystywanie ich przymusowej sytuacji.”³ We właściwy sobie prosty sposób, sprawę załatwia A. Nerka, pisząc, że zasada rzetelności „(...) wymaga, by dane były przetwarzane rzetelnie czyli uczciwie”⁴. Dalej jednak A. Nerka rozwija tę myśl, pisząc, że zasada rzetelności „powinna być jednakże ujmowana jako nakaz uwzględniania przez administratorów interesów i uzasadnionych oczekiwań osób, których dane dotyczą, czyli w istocie wyważenia interesów stron”⁵.

Dalej niestety A. Nerka nieco miesza zasady pisze najpierw o zasadzie minimalizacji przetwarzania (słowa A. Nerki o powinności uwzględnienia przez ADO kryterium proporcjonalności ingerencji w prywatność). Następnie A. Nerka pisze o transparentności, co zdawałoby się na miejscu, jednak czytamy (przy zasadzie rzetelności, przypominam) o konieczności zapewnienia „(...) transparentności przetwarzania danych, w szczególności zapewnienia, iż dane nie będą przetwarzane w innych celach bez zgody podmiotu danych.”, czyli tak naprawdę o zasadzie zgodności z prawem i o zasadzie ograniczenia celu.⁶

Ze słów wytłuszczonych: „1. Dane osobowe muszą być:

---

¹ P. Fajgielski. Komentarz do rozporządzenia nr 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), [w:] Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz. WKP 2018 – Komentarz. Kom. do art. 5. A. Nerka [w:] M. Sakowska-Baryła (red.), B. Fischer, M. Górski, A. Nerka, K. Wygoda, M. de Bazelaire de Rupierre. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz. Warszawa 2018. s. 143.

² M. Krzysztofek. Ochrona danych osobowych w Unii Europejskiej po reformie. Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679. Warszawa 2016. s. 56-59.

³ P. Litwiński, P. Barta, M. Kaweckki. [w:] P. Litwiński (red.) P. Barta, M. Kaweckki. Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych. Komentarz. Warszawa 2018. s. 259.

⁴ A. Nerka [w:] M. Sakowska-Baryła (red.), B. Fischer, M. Górski, A. Nerka, K. Wygoda, M. de Bazelaire de Rupierre. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz. Warszawa 2018. s. 143.

⁵ A. Nerka [w:] M. Sakowska-Baryła (red.), B. Fischer, M. Górski, A. Nerka, K. Wygoda, M. de Bazelaire de Rupierre. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz. Warszawa 2018. s. 143.

⁶ A. Nerka [w:] M. Sakowska-Baryła (red.), B. Fischer, M. Górski, A. Nerka, K. Wygoda, M. de Bazelaire de Rupierre. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz. Warszawa 2018. s. 143.

a) przetwarzane zgodnie z prawem, **rzetelnie** i w sposób przejrzysty **dla osoby, której dane dotyczą** („zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość”);” wynika, że rzetelność przetwarzania, jakkolwiek ją rozumieć, jest skierowana wobec osoby, której dane dotyczą. O samym znaczeniu rzetelności piszę wyżej, tu zwracam jedynie uwagę na fakt, że przetwarzanie rzetelne to przetwarzanie rzetelne nie wobec każdego, ale jedynie wobec osoby, której dane dotyczą.

3. Art. 5 ust. 1 lit. a. Uwagi II

3.1. Art. 5 ust. 1 lit. a. Uwaga 1. Zasada rzetelności a zasada przejrzystości.

Mariusz Krzysztofek uważa, że: „„Rzetelność” (fairness) przetwarzania danych podlega wykładni w indywidualnych przypadkach (...)”⁷. Zdanie to wskazuje co prawda poszanowanie wobec zasad wykładni prawa, jednak o samej zasadzie rzetelności nie mówi nic. Dalej M. Krzysztofek pisze: „Rzetelne przetwarzanie danych oznacza również przetwarzanie przejrzyste wobec podmiotów danych”. Autor ten wskazuje, że przejrzystość to wymóg uzupełniający zasadę legalności przejrzystości, czym w sposób zupełnie nieuprawniony, odbiera zasadzie przejrzystości rangę zasady. Z kolei autor ten poprawnie interpretuje zasadę przejrzystości jako konieczność informowania przez ADO „(...) m.in. o celu przetwarzania i odbiorcach danych (...)”. Poprawnie, bo widać, że myśl M. Krzysztofka wiedzie od zasady przejrzystości do art. 13 RODO lub do art. 14 RODO.

Po raz kolejny zadziwia P. Drobek, ponieważ powtarza on mylne poglądy P. Krzysztofka i to w znacznej mierze w tej samej, co M. Krzysztofek kolejności.⁸ Piotr Drobek najpierw pisze o kluczowym znaczeniu zasady przejrzystości dla „rzetelnego przetwarzania danych osobowych”, czym odbiera rangę zasady zasadzie rzetelności, o której wcześniej pisze⁹ jako o zasadzie rzetelności i legalności (zgodności z prawem). Dalej P. Drobek opisuje trafnie, choć nie bez pominięć, zasadę przejrzystości i wreszcie podobnie jak M. Krzysztofek odsyła do obowiązków informacyjnych wynikających z art. 13 RODO i z art. 14 RODO, jednak podobnie jak M. Krzysztofek, choć szerzej, wymienia kategorie informacji, nie wskazując przy tym wskazanych przeze mnie przepisów. Niezwykłości rozważaniom P. Drobka przydaje fakt, że nigdzie w swoim komentarzu do art. 5 RODO¹⁰ nie odsyła do Komentarza M. Krzysztofka.

3.2. Art. 5 ust. 1 lit. a. Uwaga 2. Zasada rzetelności – próby poszerzenia zakresu.

Szerokie rozumienie Zasady rzetelności obecne jest u P. Litwińskiego, P. Barty i M. Kaweckiego.¹¹ Autorzy ci, powołując się na literaturę, piszą o podstawowej roli zasady

⁷ M. Krzysztofek. Ochrona danych osobowych w Unii Europejskiej po reformie. Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679. Warszawa 2016. s. 58.

⁸ P. Drobek [w:] RODO Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz. Red. n. E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, E. Bielak-Jomaa, W. Chomiczewski, M. Czerniawski, P. Drobek, U. Góral, M. Kuba, D. Lubasz, J. Łuczak, P. Makowski, K. Witkowska-Nowakowska, N. Zawadzka. Warszawa 2018. s. 328-329.

⁹ P. Drobek [w:] RODO Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz. Red. n. E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, E. Bielak-Jomaa, W. Chomiczewski, M. Czerniawski, P. Drobek, U. Góral, M. Kuba, D. Lubasz, J. Łuczak, P. Makowski, K. Witkowska-Nowakowska, N. Zawadzka. Warszawa 2018. s. 325.

¹⁰ P. Drobek [w:] RODO Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz. Red. n. E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz, E. Bielak-Jomaa, W. Chomiczewski, M. Czerniawski, P. Drobek, U. Góral, M. Kuba, D. Lubasz, J. Łuczak, P. Makowski, K. Witkowska-Nowakowska, N. Zawadzka. Warszawa 2018. s. 323-344.

¹¹ P. Litwiński, P. Barta, M. Kaweckie. [w:] P. Litwiński (red.) P. Barta, M. Kaweckie. Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych. Komentarz. Warszawa 2018. s. 258-259.

rzetelności, która to rola nie ma miejsca, jak wskazuję wyżej w „2. Art. 5 ust. 1 lit. a. Analiza II.”. Również powołując się na literaturę, autorzy ci kojarzą zasadę rzetelności już to z poszanowaniem rozsądnych oczekiwań podmiotów danych, już to z zasadami współżycia społecznego w końcu nawet z uczciwością. W tym z kolei dostrzegam pewną potrzebę, by zasada rzetelności znaczyła coś więcej niż z RODO wynika, że ona znaczy, niestety nie życzeniowa a ostrożna wykładnia RODO jest tu bezlitosna.

4. Art. 5 ust. 1 lit. a. Podsumowanie w duchu Konceptualizmu Prawniczego – Ogólnej Teorii Prawa II

Podsumowując w duchu Konceptualizmu Prawniczego – Ogólnej Teorii Prawa, należy stwierdzić, jak poniżej.

- art. 5 ust. 1 lit. a RODO nakłada na ADO obowiązek przetwarzania danych osobowych w sposób rzetelny, czyli tak by osoba, której dane dotyczą wiedziała że dany ADO je przetwarza.

- jednocześnie art. 5 ust. 1 lit. a RODO ustanawia uprawnienie, które przysługuje każdej osobie której dane dotyczą, polegające na tym, że osoba której dane dotyczą ma prawo wiedzieć, że dotyczące jej dane osobowe są przetwarzane przez danego ADO.

5. Art. 5 ust. 1 lit. a. Konkretyzacja zasady II.

Zasada ograniczenia przechowywania skonkretyzowana jest przez wymienione poniżej przepisy.

5.1. Art. 5 ust. 1 lit. a. Podstawowa konkretyzacja zasady II.

Art. 6 ust. 1 RODO lub art. 9 ust. 1 RODO (w zw. z art. 7 RODO w zw. z art. 4 pkt 11 RODO) – osoba, która wyraża zgodę na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych, tym samym zdaje sobie sprawę z faktu, że jej dane przetwarzane będą.

Art. 12 ust. 1 RODO – „**Przejrzyste informowanie i przejrzysta komunikacja oraz tryb wykonywania praw przez osobę, której dane dotyczą**” – ADO informuje o fakcie przetwarzania.

Art. 13 ust. 2 lit a RODO – Informacja podawana w przypadku zbierania danych od osoby, której dane dotyczą - informacja o okresie, przez który dane osobowe będą przechowywane, a gdy nie jest to możliwe, o kryteriach ustalania tego okresu.

Art. 14 ust. 2 lit a RODO – informacja podawana w przypadku pozyskiwania danych osobowych w sposób inny niż od osoby, której dane dotyczą – informacja o okresie, przez który dane osobowe będą przechowywane, a gdy nie jest to możliwe, o kryteriach ustalania tego okresu.

Art. 15 ust. 1 lit d RODO – informacja podawana jeżeli Osoba, której dane dotyczą korzysta z przysługującego jej prawa dostępu do informacji – informacja o (w miarę możliwości) planowanym okresie przechowywania danych osobowych, a gdy nie jest to możliwe, o kryteriach ustalania tego okresu.

Art. 17 RODO – Prawo do usunięcia danych („prawo do bycia zapomnianym”)

Art. 18 RODO – Prawo do ograniczenia przetwarzania jeżeli ograniczenie przetwarzania danych osobowych w przyszłości oznacza żądanie usunięcia danych w przyszłości.

Art. 19 RODO – Obowiązek powiadomienia o sprostowaniu lub usunięciu danych osobowych lub o ograniczeniu przetwarzania jeżeli ADO informuje odbiorcę o usunięciu danych lub o ograniczeniu przetwarzania jeżeli takowe w przyszłości oznacza żądanie usunięcia danych w przyszłości.

5.2. Art. 5 ust. 1 lit. a. Dodatkowa konkretyzacja zasady II.

Zasada prawidłowości konkretyzowana jest również przez wymienione poniżej przepisy, acz poziom tej konkretyzacji jest znacząco mniejszy niż w związku z przepisami wskazanymi wyżej.

Art. 7 RODO w zw. z art. 4 pkt 11 RODO – jeżeli w zgodzie skonkretyzowano czas, na jaki zgody udzielono (ew. w zw. z art. 8 RODO - Warunki wyrażenia zgody przez dziecko w przypadku usług społeczeństwa informacyjnego

Art. 7 RODO w zw. z art. 4 pkt 11 RODO w zw. z art. 8 RODO – jeżeli w zgodzie skonkretyzowano czas, na jaki zgody udzielono i chodzi o zgodę wyrażoną przez dziecko w przypadku usług społeczeństwa informacyjnego

Art. 20 RODO – Prawo do przenoszenia danych. Pozwala osobie, której dane dotyczą na dokładne zapoznanie się z danymi, jakie przetwarza ADO, a tym samym na skorzystanie z uprawnień, które mogą skutkować usunięciem danych.

Art. 21 RODO – Prawo do sprzeciwu. Może skutkować usunięciem danych

Artykuł 23 – Ograniczenia. „Prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego, któremu podlegają administrator danych lub podmiot przetwarzający, może aktem prawnym ograniczyć zakres obowiązków i praw.” „W szczególności akt prawny (...) musi zawierać szczegółowe przepisy przynajmniej – w stosownym przypadku – o: (...) okresach przechowywania oraz mających zastosowanie zabezpieczeniach z uwzględnieniem charakteru, zakresu i celów przetwarzania lub kategorii przetwarzania

Art. 25 ust. 1 RODO – „Uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślna ochrona danych”, o ile projektowanie systemu ma przyczynić się do ograniczenia przechowywania danych.

Art. 30 ust. 1 lit. f RODO – „Rejestrowanie czynności przetwarzania”. RCPD ma zawierać „jeżeli jest to możliwe, planowane terminy usunięcia poszczególnych kategorii danych”.

Art. 34 RODO – „Zawiadamianie osoby, której dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych osobowych” może skutkować podjęciem przez tę osobę decyzji o skorzystaniu z uprawnień, które mogą skutkować usunięciem danych.

Art. 35 RODO, zwłaszcza art. 35 ust. 7 RODO – „Ocena skutków dla ochrony danych” opis operacji przetwarzania i ocena ich niezbędności, mogą skłonić ADO do usunięcia.

Autorem niniejszego tekstu jest dr Jakub Rzymowski, copyright by © J. Rzymowski

Kontakt z autorem: rzym@eurokancelaria.com.pl, www.eurokancelaria.com.pl

Dyskusja możliwa w grupie FB: RODO Komentarz

Autor wyraża zgodę na niekomercyjne udostępnianie niniejszego tekstu, jednak wyłącznie w niezmienionej formie i treści, łącznie z niniejszymi zapisami.